جاڭا داۋىردەگى وتانشىلدىقتىڭ جويىقىن كۇشىن قاۋلاتايىق

□ شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ شولۋشىسى

وتانشىلدىق ـــ جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ۇلت جۇرەگى، ۇلت جانى، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ەڭ ماڭىزدى رۋحاني بايلىعى، جۇڭگو حالقى مەن جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ۇلتتىق تاۋەلسىزدىگى مەن ۇلتتىق ار ـ نامىستى قورعاۋداعى ەڭ قۋدىرەتتى رۋحاني قوزعاۋشى كۇشى. تاياۋدا باسىپ تاراتىلعان «جاڭا ٴداۋىر وتانشىلدىق تاربيە اتقارۋ باعدارلاماسى» جۇڭگو ارمانىن جۇزەگە اسىرۋ كۇرەس نىساناسىن ارقاۋ ەتىپ، جاڭا داۋىردەگى وتانشىلدىق تاربيەنىڭ جەتەكشى يدەياسىن، جالپى تالابىن، نەگىزگى مازمۇنىن ايقىن العا قويدى ٴارى جاڭا ٴداۋىر وتانشىلدىق تاربيەسىن ورىستەتۋ جونىندە ماڭىزدى ورنالاستىرۋ جاسادى. بۇل ۇلت رۋحىن جەلپىندىرۋ، ۇلت كۇشىن ۇيىستىرۋ، جاڭا ٴداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزمنىڭ ۇلى جەڭىسىنە قول جەتكىزىپ، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۋى سىندى جۇڭگو ارمانىن جۇزەگە اسىرۋدا كەلەلى دە تەرەڭ مانگە يە.

جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ تاريح اعىسىندا وتانشىلدىق باستان ـ اياق ٴار ۇلت حالقىن تالىقپاي تالپىنۋعا شابىتتاندىراتىن قۋدىرەتتى كۇش سانالادى. پارتيا 18 ـ قۇرىلتايىنان بەرى، شي جينپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتى وتانشىلدىق تاربيەگە وسكەلەڭ ٴمان بەرىپ، وزەكتى بەكەمدەپ، نەگىزدى جەتىلدىرىپ، زەيىن ـ زەردەنى ۇيىستىرىپ، رۋحتى سومداپ، ٴبىر قىدىرۋ كەلەلى ورنالاستىرۋ جاساپ، وتانشىلدىق تاربيەدە كورنەكتى ونىمدىلىككە جەتۋدى ىلگەرىلەتتى. ۇلى ٴىس ۇلى رۋحتى قاجەت ەتەدى، ۇلى رۋح ۇلى ارماندى سومدايدى. وتانشىلدىق تۋىن بيىك جەلبىرەتىپ، وتانشىلدىق تاربيەنى حالىقتىق تاربيەنىڭ جانە رۋحاني وركەنيەت قۇرىلىسىنىڭ تۇتاس بارىسىنا سىڭىرگەندە عانا، بۇكىل ەلدەگى ٴار ۇلت حالقىنىڭ ىنتىماقتاسا كۇرەس جۇرگىزەتىن رۋحاني كۇشىن ۇيىستىرىپ، ٴبىر نيەتپەن جۇڭگو ارمانىن بىرگە سومداۋ ۇلى كۇشىن اناعۇرلىم اسقاقتاتۋعا بولادى.

مۇرات، نانىم، سەنىم قاي ـ قاشاندا ەرەكشە ماڭىزدى. جاڭا ٴداۋىر وتانشىلدىق تاربيەسىن كۇشەيتۋدە "ٴتورت تانىم"دى كۇشەيتىپ، "ٴتورت سەنىم"دى بەكەمدەپ، "ەكىنى قورعاۋ"دى ورىنداپ، وتانشىلدىقتى بۇكىل جۇڭگو حالقىنىڭ بەرىك نانىمىنا، رۋحاني كۇشىنە جانە سانالى ارەكەتىنە اينالدىرۋ كەرەك. ەڭسە كوتەرۋدەن، بايۋدان قۋدىرەتتەنۋگە دەيىن جاڭا جۇڭگو قۇرىلعان 70 جىلدان بەرگى، اسىرەسە، رەفورما جاساعانان، ەسىك اشقانان بەرگى شۋعىلالى تابىستار جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ نە ٴۇشىن "ىسكەر" ەكەندىگىنە، ماركسيزمنىڭ نە ٴۇشىن "ىسكە اسىرىلاتىندىعىنا"، جۇڭگوشا سوتسياليزمنىڭ نە ٴۇشىن "جاقسى ەكەندىگىنە" كىسى يلانارلىقتاي جاۋاپ بەردى. جاڭا ٴداۋىردىڭ جاڭا جورىعىندا ٴبىز شي جينپيڭنىڭ جاڭا ٴداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىن جەتەكشى ەتۋگە تاباندى بولىپ، وتانشىلدىق سۇيىسپەنشىلىكتى كۇش سالا جەتىلدىرىپ، مەملەكەتتى قۋدىرەتتەندىرۋ جىگەرىن جانىپ، وتاننىڭ ٴۇمىتىن اقتاۋ ارەكەتىن امالياتتا ورىنداپ، جاڭا داۋىردەگى وتانشىلدىقتىڭ ەڭ كۇشتى ٴۇنىن اسقاقتاتۋىمىز كەرەك.

جۇڭگو ارمانى ـــ مەملەكەتتىڭ ارمانى، ۇلتتىڭ ارمانى، سونداي ـ اق ٴاربىر ادامنىڭ ارمانى. جاڭا ٴداۋىر وتانشىلدىق تاربيەسىن كۇشەيتۋدە ٴداۋىردىڭ نەگىزگى تاقىرىبىن يگەرىپ، ادامداردى جۇڭگو ارمانىنىڭ ٴمانى ـــ مەملەكەتتىڭ باي، قۋدىرەتتى بولۋى، ۇلتتىڭ گۇلدەنۋى، حالىقتىڭ باقىتتى بولۋى ەكەندىگىن تەرەڭ تۇسىنۋگە جەتەلەپ، جالپى حالىقتىڭ پارتيانى ٴسۇيۋ، وتاندى ٴسۇيۋ، سوتسياليزمدى ٴسۇيۋ زور سۇيىسپەنشىلىگىن قاۋلاتىپ، جاڭا داۋىرگە ەكپىندەۋدىڭ، ۇلتتىڭ گۇلدەنۋىن جۇزەگە اسىرۋدىڭ قۋدىرەتتى كۇشىن ۇيىستىرۋ كەرەك. "ٴاربىر جۇڭگولىق جونىنەن ايتقاندا، وتانشىلدىق ـــ بورىش ٴارى جاۋاپكەرشىلىك، جۇرەكتىڭ بايلاۋى، كوڭىلدىڭ تياناعى". وتباسى، وتان سۇيىسپەنشىلىگىن تەرەڭ ورناتىپ، رۋحاني مەكەندى جەتىلدىرىپ، جەكەنىڭ ارمانىن مەملەكەتتىڭ داموۋ، ٴداۋىردىڭ العا باسۋ ۇلكەن تولقىنىمەن تۇعىستىرعاندا عانا، ٴبىز وتانىمەن بىرگە ەكپىندەپ، داۋىرمەن بىرگە دامىپ، جاڭا ٴداۋىردىڭ كۇرەسكەرلەرىنەن، ارمانعا قۇلاش سەرمەۋشىلەرىنەن بولا الامىز.

1997 ـ جىلدان قازىرگە دەيىن بۇكىل ەل بويىنشا جيىنى 473 وتانشىلدىق تاربيەدەن ۇلگى كورسەتۋ بازاسىنا اتاق بەرىلدى، وڭىرلەر، تاراۋلار، ٴار دارەجەلى، ٴار ٴتۇرلى وتانشىلدىق تاربيە بازاسىنان 12 مىڭنان استامىن قۇرىپ، بۇكىل قوعامدا وتانشىلدىق تاربيەنىڭ قىزۋ ورلەۋى ۇزدىكسىز كوتەرىلدى. ورەلى ونەگە سالتقا اينالىپ، جۇرتتى اسەرلەندىردى. بارلىق ادامدى تۇتاس بارىس بويىنشا جان ـ جاقتى تاربيەلەۋگە تاباندى بولىپ، الۋان ٴتۇرلى وتانشىلدىق تاربيە امالياتى ۇلگىسىن دانەكەر ەتىپ، قالىڭ جاستار مەن وسپىرىمدەر اراسىندا وتانشىلدىق تاربيەنى ىشكەرىلەي، بايانىدى، جاندى ورىستەتىپ، وتانشىلدىق رۋحتى 100 ميلليونداعان حالىقتىڭ جۇرەگىندە بەرىك تامىر تارتتىرىپ، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۋى سىندى جۇڭگو ارمانىن ورىنداۋعا سارقىلماس رۋحاني كۇش ازىرلەۋ كەرەك.

(شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 11 ـ ايدىڭ 12 ـ كۇنى بەيجيڭنەن بەرگەن حابارى)

(باسى 1 ـ بەتتە)

قولعا كەلگەن كۇرەس ناتيجەلەرىنىڭ نەگىزىندە، بورىش، جاۋاپكەرشىلىك ارقالاۋدى اناعۇرلىم كۇشەيتىپ، ماسەلە ولقىلىقتارىن تولىقتاپ، قارا كۇشتەردى الاستاۋ، سۇرقيا كۇشتەردى جويۋ ارناۋلى كۇرەسىنىڭ شەشۋشى جەڭىسىنە قول جەتكىزۋ كەرەك. ورىنباسار گرۋپپا باستىعى ۋاڭ جاۋشيڭ قۋزاۋ ـ جەتەكشىلىك ەتىپ "قايتا قاداعالاۋ"دىڭ قاتىستى احۋالدارىن اڭىس ەتتى.

اۆتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ تۇراقتى مۇشەسى، ساياسي ـ زاڭ كوميتەتىنىڭ شۋجيى ۋاڭ جۇنجىڭ ماجىلىسكە قاتىناستى ٴارى پوزيتسيا ٴبىلدىرىپ، ٴسوز سويلەدى.

ۋاڭ جاۋشيڭ مىنالاردى اتاپ كورسەتتى: جەتەكشىلىك ەتۋ قىزمەتى ورىستەتىلگەنىنەن بەرى، اۆتونوميالى رايوندىق پارتكوم مەن حالىق ۇكىمەتى شي جينپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ قارا كۇشتەردى الاستاۋ، سۇرقيا كۇشتەردى جويۋ ارناۋلى كۇرەسى جونىندەگى شەشىمدەرى مەن ورنالاستىرۋلارىن مۇقيات دايەكتىلەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، ماسەلەلەردى رەتتەۋ ـ تۇزەتۋگە ۆيداعداي قۋزاۋ ـ جەتەكشىلىك ەتۋدى اۆتونوميالى رايوننىڭ جوعارى ـ تومەندەگىلەرىنىڭ "ٴتورت تانىم"دى كۇشەيتىپ، "ٴتورت سەنىم"دى بەكەمدەپ، "ەكىنى قورعاۋ"دى ورىنداۋىن سارالايتىن ماڭىزدى ولشەم باعانى ەتىپ، اڭىس ەتىلگەن ۇسىنىستاردى رەتتەۋ ـ تۇزەتۋدى، تياناقتاندىرۋدى مىقتى يگەرۋگە قۋزاۋ ـ جەتەكشىلىك ەتتى. باس نىسانانى جەتەكشى ەتۋگە تاباندى بولىپ، ۇيىمداستىرۋ، باسشىلىق ەتۋ كۇشتى دە پارمەندى بولدى؛ حالىقتىق سوعىستى جاقسى جۇرگىزۋگە تاباندى بولىپ، ۇگىتتى، جۇمىلدىرۋدى جۇرگىزۋى تىڭعىلىقتى دا ٴونىمدى بولدى؛ زاڭ بويىنشا قاتاڭ جازالاۋعا تاباندى بولىپ، اياۋسىز سوققى بەرۋ دالمە ـ ٴدال، جوعارى ٴونىمدى بولدى؛ "باسقالاسىن، بايلانىس تورىن تالقانداۋ"عا تاباندى بولىپ، ساياسي ەكولوگيانى ۇتىمدى كىرشىكسىزدەندىردى؛ ۇستىنەن وڭاۋ مەن تۇبىرىنەن وڭاۋعا تاباندى بولىپ، قوعامدىق ەكولوگيانى ۇزدىكسىز جاقسارتىپ، قارا كۇشتەرگە، سۇرقيا كۇشتەرگە ساياتىن ٴبىر توپ زاڭعا قايشىلىق جاساعان قىلمىستىق ەلەمەنتتەر مەن ولاردىڭ "باسقالالارىن" زاڭ بويىنشا جازالاپ، قوعام اماندىعى ورتاسىن كورنەكتى وڭداپ، پارتيا ستيلى، ۇكىمەت ستيلى كورنەكتى جاقسارىپ، نەگىزگى ساتىنىڭ نەگىزگى كورنەكتى نىعايىپ، ەكونوميكالىق، قوعامدىق داموۋ ورتاسى ۇزبەي ۇلتىكسىزدەنىپ، بۇقارانىڭ حاۋىپسىزدىك سەزىمى، رازىلىق دارەجەسى كورنەكتى جوعارىلادى.

"قايتا قاداعالاۋ"دا بايقالعان ٴالسىز بۋىندارىدى اتاپ كورسەتكەنىنەن كەيىن، ۋاڭ جاۋشيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: وڭىرلەر، تاراۋلار قارا كۇشتەردى الاستاۋ، سۇرقيا كۇشتەردى جويۋ ارناۋلى كۇرەسىن اناعۇرلىم قاتايتۋدى، ىلگەرىلەتۋدى ماڭىزدى ساياسي جاۋاپكەرشىلىك ەتىپ، "دەلو اشكەرەلەۋدەن قامال الۋ" بويىنشا جول اشىپ، "باسقالاسىنىڭ، بايلانىس تورى"نىڭ تامىرىن ٴۇزىپ، "قازىنا، قورىنىڭ قاينارىن" قۇرتۋ؛ نازاردى تەرەڭ قازىپ رەتتەۋ ـ وڭاۋدىڭ ماڭىزدى تۇيىنىنە شوعىرلاندىرىپ، قارا كۇشتەردى الاستاۋ، سۇرقيا كۇشتەردى جويۋ ارناۋلى كۇرەسىندە جاڭا ناتيجەلەرگە قول جەتكىزۋدى ونان ارى ىلگەرىلەتىپ، قارا كۇشتەرگە، سۇرقيا كۇشتەرگە ساياتىن ماڭىزدى دەلولاردى قاداعالاۋدى بوساڭسىتپاۋ، قارا ـ سۇرقيا كۇشتەردىڭ ەكونوميكالىق نەگىزىن قاداعالاۋدى بوساڭسىتپاۋ، قارا ـ سۇرقيا كۇشتەردىڭ ارتىنداعى "بايلانىس تورى" مەن "باسقالالارىن" قاداعالاۋدى بوساڭسىتپاۋ؛ نازاردى ٴتۇزىلىس مەحانيزمىن اقاۋسىزداندىرۋعا شوعىرلاندىرىپ، ارناۋلى كۇرەس بارىسىندا توپتالعان تاجىريبەلەر مەن ٴادىس ـ امالداردى جالپى بەتتىك سالالاپ، قورىتىندىلاپ، ٴتۇزىم ولشەمىنە اينالدىرىپ، پارتكوم باسشىلىق ەتەتىن، ۇكىمەت جاۋاپتى بولاتىن، دەموكراتيالىق كەڭەسەتىن، قوعام سايكەسەتىن، بۇقارا قاتىساتىن، زاڭمەن جونگە سالۋ بويىنشا كەپىلدىك ەتىلەتىن، عىلىم ـ تەحنيكامەن سۇيەمەلدەنەتىن قوعامدىق جونگە سالۋ جۇيەسىن اناعۇرلىم كەمەلدەندىرىپ، شينجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايانىدى تىنىشتىق باس ىساناسىن جۇزەگە اسىرۋ ٴۇشىن پارمەندى كەپىل ازىرلەۋ كەرەك.

ۋاڭ جۇنجىڭ مىنالاردى ٴبىلدىردى: قۋزاۋ ـ جەتەكشىلىك ەتۋ گرۋپپاسىنىڭ "قايتا قاداعالاۋ" احۋالىنان بەرگەن اڭىسى شينجياڭنىڭ ارناۋلى كۇرەس پەن ماسەلەلەردى رەتتەۋ ـ تۇزەتۋدە قول جەتكىزگەن تابىستارىن تولىق تۇراقتاندىرۋمەن بىرگە، شينجياڭنىڭ قۋزاۋ ـ جەتەكشىلىك ەتۋ، رەتتەۋ ـ تۇزەتۋ بارىسىنداعى ماسەلەلەر مەن جەتەرسىزدىكتەردى دە كورسەتىپ بەرىپ، كەلەسى قاداماداعى قىزمەتكە ايقىن تالاپتاردى ورتاعا قويدى. اۆتونوميالى رايون اڭىس ەتىلگەن پىكىرلەردى تولىق قابىلداپ، تەرەڭ يگەرىپ، قۋزاۋ ـ جەتەكشىلىك ەتىپ "قايتا قاداعالاۋ"دى جاڭا باستاما ەتىپ، رەتتەۋ ـ تۇزەتۋدى تياناقتاندىرۋ قىزمەتىن مىقتى ۇستايدى. ٴار دارەجەلى تاراۋلار قۋزاۋ ـ جەتەكشىلىك ەتۋ، رەتتەۋ ـ تۇزەتۋ قىزمەتىن اناعۇرلىم مىقتى يگەرۋدى "ٴتورت تانىم"دى امالياتىنا ايگىلەۋدىڭ، "ەكىنى قورعاۋ"دى ورىنداۋدىڭ ساياسي سىنى ەتىپ، اڭىس ەتىلگەن ماسەلەلەردى جالپى بەتتىك تىڭكەرىلەي رەتتەپ ـ تۇزەتىپ، قۋزاۋ ـ جەتەكشىلىك ەتۋ، رەتتەۋ ـ تۇزەتۋدىڭ ناتيجەلەرىن ارناۋلى كۇرەستى ىلگەرىلەتۋدەگى ٴتيىپتى دە زور تابىسقا اينالدىرۋ كەرەك. كۇرەس رۋحىن اناعۇرلىم كوتەرىپ، قۋزاۋ ـ جەتەكشىلىك ەتۋدى، رەتتەۋ ـ تۇزەتۋدى جاڭا قوزعاۋشى كۇش ەتىپ، قارا كۇشتەردى الاستاۋ، سۇرقيا كۇشتەردى جويۋ ارناۋلى كۇرەسىنىڭ جاڭا جورىعىن كوتەرۋ؛ ونىمدىلىكتى ونان ارى نىعايتىپ، كۇرەس تابىستارىن ونان ارى ۇلعايتىپ، ارناۋلى كۇرەستىڭ "بايانىدى ونىمدىلىگىن، ۇنەملىك جونگە سالۋ"ىن ىلگەرىلەتىپ، قوعامدىق جونگە سالۋ جۇيەسى مەن جونگە سالۋ قابىلەتىن وسىزامانداندىرۋدى ىلگەرىلەتىپ، جوعارى ورەلى زاڭمەن جونگە سالىناتىن شينجياڭ مەن تىنىش شينجياڭدى قۇلشىنا قۇرۋ كەرەك.

ايسىندى 70 جىل كۇرەسكە تولى جاڭا ٴداۋىر
جاڭا جۇڭگونىڭ داڭقتى جىلدارى

بىلىك جۇرگىزۋ قابىلەتىن جوعارىلاتۋ

شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 11 ـ ايدىڭ 12 ـ كۇنى بەيجيڭنەن بەرگەن حابارى. 2004 ـ جىلى 9 ـ ايدا جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى 16 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتى ٴتورتىنشى جالپى ٴماجىلىسى زامان جاعدايىنىڭ، مەملەكەت جاعدايىنىڭ، پارتيا جاعدايىنىڭ تەرەڭ وزگەرىسىنە باعىتتاي وتىرىپ، پارتيانىڭ بىلىك جۇرگىزۋ قابىلەتى قۇرىلىسىن كۇشەيتۋ جونىندەگى ٴبىرقانشا كەلەلى ماسەلەگە باسا زەرتتەۋ جۇرگىزدى.

2004 ـ جىلى 9 ـ ايدا جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى 16 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتى ٴتورتىنشى جالپى ٴماجىلىسى «پارتيانىڭ بىلىك جۇرگىزۋ قابىلەتى قۇرىلىسىن كۇشەيتۋ جونىندەگى قارار»دى ماقۇلدادى. «قارار» پارتيانىڭ بىلىك جۇرگىزۋ قابىلەتى قۇرىلىسىن كۇشەيتۋدىڭ ماڭىزدىلىعى مەن كوكەيتەستىلىگىن تەرەڭ بايىمداپ، جارتى عاسىردان استام ۋاقىتتان بەرى پارتيانىڭ بىلىك جۇرگىزۋدەگى نەگىزگى تاجىريبەلەرىن جان ـ جاقتى قورىتىندىلاپ، پارتيانىڭ بىلىك جۇرگىزۋ قابىلەتى قۇرىلىسىن كۇشەيتۋدىڭ جەتەكشى يدەياسىن، جالپى تۇلعالىق نىساناسىن جانە نەگىزگى مىندەتىن ايقىن العا قويدى، ول پارتيانىڭ بىلىك جۇرگىزۋ قابىلەتى قۇرىلىسىن كۇشەيتۋدەگى ماڭىزدى باعدارناما سانالادى.

«قارار» بىلىك جۇرگىزۋ قايداسىن تانۋ جانە يگەرۋ تۇرعىسىنان، پارتيانىڭ بىلىك جۇرگىزۋدەگى نەگىزگى تاجىريبەلەرىن قورىتىندىلاپ جانە ٴتۇسىندىرىپ، پارتيانىڭ بىلىك جۇرگىزۋ قابىلەتى قۇرىلىسىن كۇشەيتۋدىڭ جالپى تۇلعالىق نىساناسىن العا قويدى، ياعني تۇتاس پارتيانىڭ بىرگە قۇلشىنۋىندا پارتيانى باستان ـ اياق جالپى ٴۇشىن پارتيا قۇراتىن، حالىق ٴۇشىن بىلىك جۇرگىزەتىن بىلىكتى پارتياعا، عىلىمي بىلىك جۇرگىزەتىن، دەموكراتيالى بىلىك جۇرگىزەتىن، زاڭ بويىنشا بىلىك جۇرگىزەتىن بىلىكتى پارتياعا، شىندىقتى جۇگىنىپ ناقتى ىستەيتىن، ٴورىس اشا جاڭالىق جاسايتىن، ۇكىمەت ىسىنە شوگەل، جوعارى ٴونىمدى، پاك، كىرشىكسىز بولاتىن بىلىكتى پارتياعا، سايىپ كەلگەندە، باستان ـ اياق "ۇشكە ۋاكىلدىك ەتۋ"دى ورىندايتىن، العاباسارلىقتى ماڭگى ساقتايتىن، ٴتۇرلى سىن ـ سايىستاردان سۇرىنبەي وتەتىن ماركسيزمدىك بىلىكتى پارتياعا اينالدىرىپ، بۇكىل ەلدەگى ٴار ۇلت حالقىن باستاپ مەملەكەتتىڭ باي، قۋدىرەتتى بولۋىن، ۇلتتىڭ گۇلدەنۋىن، قوعامنىڭ جاراسىمدىلىعىن، حالىقتىڭ باقىتتى ىسكە اسىرۋ. وسى جالپى تۇلعالىق نىسانا پارتيامىزدىڭ كىم ٴۇشىن بىلىك جۇرگىزۋ تۇرعىسىنان، پارتيامىزدىڭ قالاي بىلىك جۇرگىزۋ تۇرعىسىنان، نەگە سۇيەنىپ بىلىك جۇرگىزۋ تۇرعىسىنان، پارتيامىزدىڭ باستان ـ اياق العاباسارلىقتى، تاباندىلىقتى، كىرشىكسىزدىكتى ساقتاۋ تۇرعىسىنان جاسالعان سىندارلى تۇجىرىم بولىپ، پارتيانىڭ بىلىك جۇرگىزۋ قابىلەتى قۇرىلىسىن كۇشەيتۋدىڭ كۇرەس بەتالىسىن ايقىنداپ بەردى.

بۇل «قارار» ـــ جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى تاريحىنداعى پارتيانىڭ بىلىك جۇرگىزۋ قابىلەتى قۇرىلىسىن كۇشەيتۋ جونىندەگى تۇڭعىش رەتكى باعدارنامالىق حۇجات، جاڭا عاسىردا، جاڭا كەزەڭدە پارتيا قۇرىلىسىنىڭ تىڭ، ۇلى ينجەنەرياسىن ىلگەرىلەتۋدىڭ، جۇڭگوشا سوتسياليزم ىستەرىنىڭ جاڭا جاعدايىن اشۋدىڭ ارەكەت باعدارلاماسى، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ اناعۇرلىم تولىسۋدىڭ جانە پارمەندى بولۋىنىڭ ماڭىزدى بەلگىسى.

ۇلتتىڭ گۇلدەنۋى جولىندا

"قاھارمان ۇلگى" شياۋ ليبين: ادالدىعىمەن التىن قالقان سوعىپ، ادالدىعىن ىستىق قانىمەن ايگىلەدى

شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 10 ـ ايدىڭ 21 ـ كۇنى ۋحاننان بەرگەن حابارى. (ٴتىلشى فىڭ گۋدۇڭ). قوعام حاۋىپسىزدىگى مينيسترلىگى بيىل وتكىزگەن "وتانىما جىر ارناۋ ـــ 4 ـ كەزەكتى مەملەكەتتىك قوعام حاۋىپسىزدىگى جۇيەسىنىڭ مادەنيەت ـ كوركەمونەر شوعىرلى كونسەرتى"ندە "1 ـ دارەجەلى قاھارمان ۇلگى" شياۋ ليبيننىڭ حيكاياسى كوپتەگەن كورەرمەندى اسەرلەندىردى. اۋىر جاراقاتتانعان جاعدايدا، شياۋ ليبين تاڭ قالارلىق قايسارلىقپەن مىلتىق ۇستاعان بۇزاقىمەن داڭقپەن قۇربان بولعانعا دەيىن باسىن ٴباي تىگە ايقاسادى. قاھارمان كوز جۇمعانىمەن، قاھارمان رۋحى ماڭگى ۋشپەيدى، ول كوزى تىرىسىندە قىزمەت ىستەگەن ۋحان قالالىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسىنىڭ حالىق ساقشىلارى ونىڭ حيكاياسىن مەلودراما ەتىپ جازىپ شىعىپ، قاھارماننىڭ "بارلىعى حالىق ٴۇشىن" دەگەن اۋەلگى ماقساتىنىڭ جاڭا داۋىردەگى حالىق ساقشىلارىن ەرلىكپەن العا باسۋعا شابىتتاندىرۋدىنا مۇمكىندىك جاسادى...

شياۋ ليبين، ۋحان قالالىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى ارەكەت تەحنيكاسى باسقارماسىنىڭ بۇرىنعى زورلىقتى كۇشتەن ساقتانۋ اترەتىنىڭ حالىق ساقشىسى، ورىنباسار اترەت باستىعى. 1963 ـ جىلى تۋعان، حەبەي ولكەسىنىڭ چاڭلي اۋدانىنان، حانزۋ، 1983 ـ جىلى ۋحان قالاسىنىڭ ساقشى ـ وفيتسەرلەر مەكتەبىندە وقىعان، 1985 ـ جىلى جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنا مۇشە بولعان، 1985 ـ جىلى قوعام حاۋىپسىزدىگى قىزمەتىنە قاتىناسقان. ساقشى بولعانىنان كەيىن ٴار رەتكى مىندەت اتقارۋدا شياۋ ليبين ۇنەمى اتويلاپ الدا ٴجۇردى. ساقشى بولعان 7 جىل ارالىعىندا جيىنى 118 دەلو بىتىرۋگە قاتىناسقان، مۇنىڭ ىشىندە 102 ەلەۋلى دەلونى اشادى، ٴتۇرلى قىلمىستى ىستەر قىلمىستى ەلەمەنتتەرىنەن 221ىن تۇتقىندادى.

1992 ـ جىلى 10 ـ ايدا ۋحان قالالىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى قارا قوعام سيپاتىنداعى ەرەكشە ٴىرى ادام ٴولتىرۋ، توناۋشىلىق ىستەۋ، ۇرلىق ىستەۋ، ەسىرتكى ساۋدالاۋ قىلمىستىق توبىن قۋعىندايدى. بۇل قىلمىستىق توپ ليۋ شيۋڭسايدى اتامان ەتكەن، جازا مەرزىمى تولىپ بوساتىلعانداردان، ەڭبەكپەن تاربيەلەۋدەن بوساتىلعانداردان قۇرالعان. جەرگىلىكتى قوعام حاۋىپسىزدىگى ورگاندارى ارناۋلى دەلو گرۋپپاسىن قۇرىپ، كوپ ساقشى تۇرلەرىن شىعارىپ، ىلگەرىندى ـ كەيىندى چىن يۋيفەي قاتارلى 5 قىلمىس مۇشەسىن تۇتقىندايدى، الايدا اككى اتامان ليۋ شيۋڭساي ٴىز ـ تۇزسىز كەتەدى.

10 ـ ايدىڭ 11 ـ كۇنى ارناۋلى دەلو گرۋپپاسى ليۋ شيۋڭسايدىڭ قيمىل دەرەگىن يگەرەدى. بۇيرىق قابىلداعانان كەيىن، زورلىقتى كۇشتەن ساقتانۋ اترەتىنىڭ ورىنباسار اترەت باستىعى شياۋ ليبين 6 حالىق ساقشىسىن باستاپ قورشاۋ جۇرگىزەدى. ٴتىنتۋ جۇرگىزىپ، ۋچاڭ اۆتوكولىك زاۋودىنىڭ ۋنيۆەرسال دۇكەنى ماڭىنا كەلگەندە، شياۋ ليبين قاتارلىلار دۇكەن ەسىگى الدىندا تۇرعان ليۋ شيۋڭسايدى بايقايدى. شياۋ ليبين مەن حالىق ساقشىلارى جىلدام جاقىنداپ تۇتقىنداماقشى بولعان كەزدە، قىلمىس كۇماندىسى سەزىپ قالىپ، ارتىنا بۇرىلىپ دۇكەنگە ىتىلىپ كىرىپ، ادامدار شوعىرىنا قوسىلىپ قاشىپ كەتۋگە ۇرىنادى. شياۋ ليبين مەن حالىق ساقشىسى شيە ميڭ دەرەۋ قۋالاپ سۇرىنىپ بەلەسە قۋادى، حالىق ساقشىسى حان فىڭ سىرتتا ساقتىق جاساپ سايكەسەدى.

ەكەۋى قۋىپ كەلىپ قىلمىس كۇماندىسىنا 2 مەتر ارالىق قالعان كەزدە، ليۋ شيۋڭساي تۇسىنان ارتىنا بۇرىلىپ، شيە ميڭگە قاراتا 2 رەت وق شىعارادى. وق ٴتيىپ جەبىلعان شيە ميڭ قاتتى اۋىرعانىنا شىداپ باسىن كوتەرىپ، شالقالاي جاتىپ قۇرالىمەن وق شىعارىپ، ليۋ شيۋڭسايدىڭ جاعىنا تيگىزەدى. شياۋ ليبين جىلدام العا ۇمتىلىپ، باتىل تۇردە ليۋ شيۋڭسايدى نىساناعا العاندا، ويلاماعان جەردەن جىز شىقپاي قالادى.

اينالاسىنداعى بۇقارانىڭ باس اماندىعىن قورعاۋ ٴۇشىن، شياۋ ليبين قۇرال ۇستاعان بۇزاقىعا قاراي بار پارمەنىمەن ۇمتىلىپ، ونىڭ قوس قولىن مىقتاپ ۇستاپ الادى. قانىپەزەر قىلمىس كۇماندىسى بىلەزىگىن اينالدىرىپ تاعى 2 وق شىعارادى، شياۋ ليبيننىڭ سول بەلەگى مەن كوكىرەگىنە باقىتقا قارسى وق ٴتيىپ، قان سورعالاپ اعادى. اۋىر جاراقاتتانعان جاعدايدا، شياۋ ليبين بويىنداعى بار كۇشىن سارقا جۇمساپ ليۋ شيۋڭسايدى تارپا باس سالىپ، جەبىرەمەي قۇشاقتاپ الادى. وسى كەزدە، دۇكەن سىرتىنداعى حان فىڭ مىلتىق داۋسىن ەستىپ دۇكەنگە اتىلىپ كىرىپ، حابار تاۋىپ جەتكەن باسقا حالىق ساقشىلارىمەن بىرگە ليۋ شيۋڭسايدى ٴتىرى تۇتقىندايدى. سول ورىنداعى 30 نەشە بۇقارانىڭ بىردە ـ بىرىندە ٴولىم ـ ٴجىتىم احۋالى بولمايدى. شياۋ ليبين، شيە ميڭ اۋىر جارالانعاندىقتان باقىتقا قارسى قۇربان بولادى.

1992 ـ جىلى 11 ـ ايدا شياۋ ليبينگە قوعام حاۋىپسىزدىگى مينيسترلىگى جاعىنان "1 ـ دارەجەلى قاھارمان ۇلگى" اتاعى تولىقتاپ بەرىلەدى.

"قازىر مەن ەسەيدىم، الايدا ۇلىڭ ساعىنىشىن سىزگە ايتۋعا باتىلدىق ەتە المادى، شالعايعا كوز سالۋىم ٴسىزدىڭ ۋايىمىڭىزعا اينالۋىنان الاڭدادىم. وسىدان باستاپ مەن ٴسىزدى ونەگە ەتىپ جورىقتا اتتاندىم، ٴسىزدى ونەگە ەتىپ، تولىمدى ساقشى بولدىم، ٴسىزدىڭ ادالدىعىڭىزدان ۇيرەندىم، ٴسىزدىڭ باتىلدىعىڭىزدان ۇيرەندىم، ٴسىزدىڭ قالتقىسىزدىعىڭىزدان ۇيرەندىم..." بۇل شياۋ ليبيننىڭ ۇلى شياۋ شىپىڭنىڭ اكەسىنە جازعان ولەڭى. شياۋ ليبين قايتىس بولعان جىلى شياۋ شىپىڭ جاسقا تولماعان ەدى. ەسەيىپ ـ ەرجەتۋ جولىندا اكەسىنىڭ ىزگى ىستەرى ٴسات سايىن ونى العا باسۋعا ىنتالاندىردى. داشۋە تاۋسقانىنان كەيىن، شياۋ شىپىڭ ەش تايسالماستان ساقشى اترەتىنە قاتىناسۋدى تاڭداپ، اكەسى سياقتى ٴبىر حالىق ساقشىسى بولىپ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاپ، قىزمەت مىندەتىن ادالدىقپەن وتەپ، سەرتىن امالياتتا ايگىلەۋگە بەكىدى.

ۋحان قوعام حاۋىپسىزدىگى جۇيەسىندە شياۋ ليبيننىڭ ىزگى ىستەرى كەڭىنەن تارالدى. "شياۋ ليبين باستان ـ اياق اۋەلگى ماقساتتى ماڭگى ساقتاپ، قىزمەت جاۋاپكەرشىلىگىن، بورىشىن باتىلدىقپەن ارقالاپ، حالىق بۇقاراسىنىڭ باس اماندىعى قاتەرگە ۇشىراعان شەشۋشى ساتتە بۇقارالارمەن ەرلىكپەن ايقاسىپ، كوكىرەك تولى ىستىق قانىمەن "بارلىعى حالىق ٴۇشىن" دەگەن اۋەلگى ماقساتىن امالياتتا ايگىلەدى، ونىڭ قاھارمان ەرلىك ٴىسى ماڭگى ەستە ساقتالادى"، ـ دەدى ۋحان قالالىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى جياڭ ـ ان رايوندىق بولىمشە مەكەمەسى قىلمىستىق ىستەردى بارلاۋ ۇلكەن اترەتىنىڭ ساياسي جەتەكشىسى شۋي كۇي.